

**PROJECTPLAN GEDETAILEERDE UITWERKING
WATEROPGAVE KRW**

*Plan van aanpak voor beheersgebied Hollandse
Delta*

INHOUD

De KRW in kort bestek	3
PLAN VAN AANPAK.....	7
1. Inleiding.....	7
1.1 De uitdaging	7
1.2 Het proces.....	7
2. KRW-opgave	8
2.1 Doel KRW	8
2.2 Fasering	8
2.3 Waar staan we nu?	8
2.4 Integrale aanpak	9
3. Doelen wateropgave.....	10
4. Uitwerking	11
4.1 Resultaat paden	11
4.2 Het eindproduct inhoudelijk.....	11
4.3 Input/afstemming landelijk/regionaal.....	11
4.4 Bestuurlijke besluitvorming	13
4.5 Organisatie van het proces.....	13
5. Communicatie/Participatie.....	16
6. Beheersaspecten	17
6.1 Randvoorwaarden	17
6.2 Planning	17
6.3 Personele inzet	18
7. Risico's.....	19

Algemeen kader

De Kaderrichtlijn Water is in 2005 opgenomen in de Nederlandse Wetgeving. De Kaderrichtlijn heeft als doel dat in 2015 het oppervlaktewater in een goede toestand verkeert. De goede toestand is voor natuurlijke wateren nauw omschreven. Bij kunstmatige en sterk veranderde wateren is er een beperkte vrijheid in het afleiden van het doel.

Daarnaast bestaat er enige bestuurlijke ruimte in de te nemen maatregelen om bovenstaand doel te bereiken. Maatregelen waarvan de kosten disproportioneel c.q. de maatschappelijke gevolgen onacceptabel zijn, kunnen gemotiveerd afvallen.

Tenslotte bestaat er een bestuurlijke mogelijkheid om het halen van het doel uit te stellen tot uiterlijk 2027. Ook dit moet echter wel goed gemotiveerd worden.

Het halen van het doel, of ten minste het uitvoeren van de daartoe geëigende maatregelen, is een resultaatverplichting.

Stroomgebied-beheersplan

De doelen, maatregelen en effecten en de eventuele fasering dienen vastgelegd te worden in een stroomgebiedbeheersplan per stroomgebied. Volgens de Europese richtlijn dient het eerste stroomgebiedbeheersplan van elk stroomgebied in 2009 vastgesteld te worden.

In dit stroomgebiedbeheersplan moeten de basiseenheden voor de Kaderrichtlijn, de waterlichamen, definitief zijn begrensd en de huidige situatie moet zijn gekarakteriseerd. De doelen moeten per waterlichaam zijn beschreven alsmede de maatregelen die de afzonderlijke partijen moeten nemen om de doelen te bereiken.

Ook de uitwerking van doelen en maatregelen voor beschermde gebieden, waterparels en zwemwateren hoort tot de opgave die in KRW-verband wordt uitgewerkt, deels omdat het van Brussel moet (beschermde gebieden) of omdat het zo in RBO verband is afgesproken (waterparels en zwemwateren).

Ingewikkeld proces

Bij de invoering van de Kaderrichtlijn Water zijn veel organisaties betrokken. Elke organisatie heeft een eigen rol, taak en bevoegdheid.

De waterschappen hebben als waterkwaliteitsbeheerder een centrale rol bij de invoering van de Kaderrichtlijn voor de regionale wateren. De waterschappen kunnen deze opgave echter niet alleen uitvoeren. Gemeenten, provincies, Rijkswaterstaat en niet te vergeten verschillende ministeries (VROM, LNV en V&W) zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren van een deel van de maatregelen en geven het proces mede vorm.

Doordat er op allerlei niveaus afstemming plaatsvindt en overeenstemming nodig is, is het proces bijzonder ingewikkeld. Tevens is de beschikbare tijd om het benodigde werk uit te voeren beperkt.

Alle partijen stemmen bestuurlijk in

Uiteindelijk moeten alle partijen bestuurlijk instemmen met het deel van de opgave waartoe iedere partij zich verplicht. De maatregelen van iedere partij moeten worden vastgelegd in het eigen beheersplan of milieubeleidsplan en krijgen daarmee een heldere status en een afdwingbaar karakter. Vervolgens worden de maatregelen opgenomen in het stroomgebiedbeheersplan.

In bijlage 1 is een overzicht gepresenteerd van stappen in het landelijke proces en de bestuurlijke beslismomenten voor het waterschap.

Nationale/ regionale afstemming

De afstemming op landelijk en regionaal niveau komt tot stand in een landelijke en een regionale kolom. De staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat is eindverantwoordelijk.

Landelijk is er het Landelijke Bestuurlijk Overleg Water (LBOW) met daaronder een aantal inhoudelijke werkgroepen. Regionaal zijn er voor de deelstroomgebieden de Regionale Bestuurlijke Overleggen (RBO's).

Deze werkorganisatie doet niets af aan de bestaande bevoegdheden en verantwoordelijkheden in het huis van Thorbecke. Genoemde organen hebben slechts een adviserende functie ten behoeve van de besluitvorming. In bijlage 2 treft u een nadere uitwerking van de overlegstructuren voor invoering van de Kaderrichtlijn.

Decembernota's

Het Rijk voert een landelijke regie op het proces. De uitwerking van de KRW-opgave vindt plaats via een proces dat van grof naar fijn werkt. De Tweede Kamer wordt door de staatssecretaris geïnformeerd via drie achtereenvolgende decembernota's. De input voor deze decembernota's komt uit de regio.

Momenteel wordt gewerkt aan de bijdrage voor de regio Rijn-West en de Maas voor de Decembernota 2006. Eind augustus zullen deze bijdragen in concept gereed zijn en aan deze nota als een aparte bijlage worden toegevoegd.

Fasen in het werkproces

In het landelijk werkproces zijn de volgende fasen te onderscheiden:

Fase 1: inventariseren/categoriseren (in concept afgerond)

Fase 2: globale verkenning van de opgave:

eigen analyse in beheersgebied Hollandse Delta (afgerond)
opgeboste versie per (deel)stroomgebied (gedeeltelijk afgerond)

Fase 3: detailanalyse (start najaar 2006)

Fase 4: stroomgebiedsbeheersplan (in concept gereed eind 2008)

De belangrijkste mijlpalen van het stroomgebiedbeheersplan zijn uitgewerkt in bijlage 3.

Waar staan we nu?

WSHD heeft de globale verkenning van de opgave afgerond. De resultaten zijn gerapporteerd. Dit rapport wordt samen met de rapportages van de andere waterschappen en Rijkswaterstaat zowel in het Maas-stroomgebied als in Rijn-West samengevoegd tot regionale nota's die op hun beurt weer input vormen voor de landelijke decemberrapportage. Deze opgeboste nota's worden als aparte bijlagen aan deze nota toegevoegd.

Deze globale verkenning vormt daarmee een belangrijke basis voor de volgende fase (de detailanalyse).

Fase 3 (detailanalyse) in stappen

Voor het werkproces van WSHD in fase 3 worden de volgende stappen onderscheiden:

Stap	Omschrijving
1	Beschrijven huidige situatie (inventarisatie)
2	Afleiden doelstellingen
3	Vaststellen doelgat met huidige situatie
4	Groslijst maatregelen per actor (generiek + specifiek)
5	Kosten bepalen + effectiviteit
6	Selecteren maatregelen
7	Effectiviteit op dichten doelgat bepalen
8	Doelgat onvoldoende gedicht ga naar 6 of 2 *)
9	Rapportage per deelgebied
10	Besluitvorming per organisatie
11	Afspraken maken
12	Uitvoeren maatregelen

*) Indien in stap 7 blijkt dat we de doelstellingen niet kunnen halen met de geselecteerde maatregelen moeten we terug naar stap 6 en wellicht nog enkele maatregelen toevoegen. Indien dit niet gaat dan moeten we terug naar stap 2 om (gemotiveerd) uitstel en/of doelverlaging toe te passen.

Voor de uitvoering van deze stappen is een plan van aanpak uitgewerkt. Dit wordt in de volgende hoofdstukken aangegeven.

Toelichting op de stappen in het werkproces*Afleiden doelstellingen*

De Kaderrichtlijn geeft instructies voor het afleiden van doelstellingen. Het waterschapsbestuur stelt de doelstellingen vast en de provincie keurt deze goed. Het betreft voornamelijk een technische afleiding, waarbij de speelruimte beperkt is.

Selecteren maatregelen

Per groep waterlichamen wordt een werkgroep in het leven geroepen die vanuit de groslijst van maatregelen (stap 4) op basis van kosten en effectiviteit maatregelen selecteert om het doelgat te dichten. Hierbij geldt een zekere keuzevrijheid in mogelijke oplossingsrichtingen waardoor een onderhandelingsproces ontstaat tussen verschillende actoren. Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat dit proces in deze fase

Toelichting op de stappen in het werkproces (vervolg) op ambtelijk niveau plaatsvindt. Het resultaat kan zijn consensus of geschil. Geschillen kunnen ontstaan tussen waterschap en gemeente of waterschap en provincie of waterschap en Rijk (LNV en RWS).

Rapportages per deelgebied

Indien de deelrapportages gereed zijn (stap 9), dient in ieder geval bestuurlijke goedkeuring te worden gevraagd voor de rapportages (stap 10). Deze besluitvorming is nodig om met mandaat afspraken te maken met andere partijen over de uitvoering van de maatregelen.

Afspraken maken

De partijen in het KRW proces staan gezamenlijk aan de lat voor het uitvoeren van de overeengekomen maatregelen. Vanwege de resultaatverplichting van de KRW is het nodig dat partijen zich committeren aan de uitvoering van de maatregelen. Iedere partij neemt de eigen opgave over in het eigen beheersplan. Daarnaast verdient het aanbeveling om de afspraken ook in de vorm van een convenant of overeenkomst voor het uitvoeringstraject vast te leggen.

Rapportage per deelgebied De resultaten van de detailanalyse worden (naar analogie van het nog op te stellen waterbeheersplan) gerapporteerd in een vijftal gebiedsgerichte rapportages (per eiland één rapportage).

Bestuurlijke besluitvorming Bestuurlijke besluitvorming vindt plaats naar aanleiding van het proces dat in de eigen organisatie wordt doorlopen samen met andere partijen. Daarnaast wordt ook formele besluitvorming gevraagd voor producten uit het regionale en/of landelijke circuit (zie bijlage 1). Voor het eigen proces wordt voorgesteld om de besluitvorming aan het einde van het gebiedsproces te laten plaatsvinden. Dit heeft als voordeel dat doelen, maatregelen en kosten als een geheel kunnen worden beoordeeld. Bij het onderhandelingsproces over te nemen maatregelen kunnen geschilpunten tussen partijen ontstaan. Het wordt wenselijk geacht om dergelijke geschilpunten al in een vroeg stadium op bestuurlijk niveau te behandelen.

Klankbord Maatschappelijke Organisaties De KRW schrijft publieke participatie voor. Een aantal belangengroepen heeft al aangegeven dat zij bij het proces betrokken willen zijn. Om een goed evenwicht te vinden wordt voorgesteld om op drie momenten in het proces belangengroepen te informeren en consulteren. De momenten die zich hiervoor het best lenen zijn het moment dat met de detailanalyse wordt begonnen (voor stap 1) bij het selecteren van maatregelen (stap 6) en na de rapportage per deelgebied (na stap 8). De resultaten van dit laatste klankbordoverleg kunnen dan nog bij de bestuurlijke besluitvorming worden meegenomen. Zo mogelijk zal ook gebruik worden gemaakt van de deskundigheid van belangengroepen om de kwaliteit van het maatregelenplan te verbeteren. Dit kan betekenen dat belangengroepen worden uitgenodigd voor deelname aan specifieke werkgroepen. In bijlage 4 is de publieke participatie nader uitgewerkt.

1. INLEIDING

1.1 De uitdaging

De huidige waterkwaliteit is op verschillende plaatsen onvoldoende om tegemoet te komen aan de wensen en eisen die wij mensen en dieren aan het water stellen. Specifieke natuurwaarden gaan verloren, mensen krijgen gezondheidsklachten na het zwemmen, vee kan niet gedrenkt worden met slootwater en het zuiveren van water, o.a. voor de drinkwaterproductie wordt alsmaar duurder. Problemen die worden veroorzaakt door te hoge concentraties van verontreinigende stoffen en nutriënten in oppervlaktewater en grondwater.

Vanaf 22 december 2000 is de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW, richtlijn 2000/60/EG) van kracht. Een richtlijn, waarmee de Europese Commissie oppervlaktewater en grondwater wil beschermen en verbeteren en een duurzaam gebruik van water wil bevorderen. Er wordt gewerkt met stroomgebieden. Met de KRW zet de Europese Commissie ook de eerste stap in het integratieproces van verschillende Europese richtlijnen over waterkwaliteit, ecologie en natuurbeheer.

In 2005 is de Kaderrichtlijn in de Nederlandse wetgeving opgenomen.

Het uitvoeren van de Kaderrichtlijn is een gedeelde verantwoordelijkheid van alle overheden in Nederland. Voor de te formuleren doelstellingen en maatregelpakketten geldt een resultaatverplichting. Bestuurlijk ontstaat daarmee de uitdaging doelen en maatregelen vast te stellen, waarbij zowel een gezonde balans tussen ambitie en haalbaarheid wordt gevonden als ook een brede maatschappelijke belangenafweging heeft plaatsgevonden. Door de stroomgebiedbenadering ontstaat ook de uitdaging doelen en maatregelen onderling af te stemmen en in samenhang te bepalen. Doelen en maatregelen moeten worden vastgelegd in stroomgebied beheersplannen. Vanuit Brussel zullen deze stroomgebied beheersplannen worden beoordeeld op:

- wettelijk vastleggen van doelstellingen;
- afdwingbaarheid van de maatregelen;
- transparante besluitvorming.

1.2 Het proces

Medio 2006 is de globale verkenning van de KRW opgave afgerond. In deze globale verkenning is de opgave uitgewerkt op deelgebiedniveau van het beheersgebied van Hollandse Delta. Hollandse Delta heeft in dit proces gefungeerd als trekker. De deelnemende partijen waren Rijkswaterstaat directie Zuid-Holland, de provincie Zuid-Holland en alle gemeenten. Het uiteindelijke product is tot stand gekomen in goede samenwerking met alle betrokkenen.

Voor de volgende fase zal Hollandse Delta opnieuw als trekker fungeren. In totaal zijn er 44 waterlichamen onderscheiden (zie kaartbijlage 1). Voor deze waterlichamen wordt in detail bekeken wat het doel wordt en welke maatregelen nodig zijn om het doel te halen. Ditzelfde wordt ook uitgewerkt voor de overige wateren, de VHR gebieden, de waterparels en de zwemwateren.

Vanuit de rol als trekker heeft het waterschap dit plan van aanpak opgesteld. De kwaliteit van het grondwater blijft voorsnog een taak van de Provincie Zuid-Holland en is daarom nog niet in dit plan opgenomen. Op enkele plaatsen in het beheersgebied wordt grondwater gewonnen voor de drinkwaterbereiding (Duinen Goeree, Ridderkerk en 's-Graven-deel). Indien dit consequenties heeft voor de ter plaatse aanwezige oppervlaktewaterkwaliteit wordt dit meegenomen.

Voor de uitvoering van dit plan zal wederom een beroep worden gedaan op de medewerking van alle partijen.

2. KRW-OPGAVE

2.1 Doel KRW

Het doel van de Kaderrichtlijn Water (KRW) is bescherming en verbetering van de kwaliteit en een duurzaam gebruik van het oppervlaktewater en grondwater in alle Europese lidstaten. In 2015 moeten Nederland en alle andere lidstaten de doelen voor de waterkwaliteit hebben bereikt. De implementatie van de richtlijn verloopt via een aantal stappen. De belangrijkste mijlpalen zijn opgenomen in bijlage 1.

2.2 Fasering

Het huidige planproces van de KRW in het Maasstroomgebied (Goeree-Overflakkee) en het stroomgebied Rijn-West (IJsselmonde, Hoeksche Waard, Voorne-Putten en Eiland van Dordrecht) kenmerkt zich door het werken van grof naar fijn in een aantal fasen. (De fasen zijn aangegeven in Tabel 1.) Hierdoor ontstaat relatief vroeg in het planvormingsproces een beeld van mogelijke ambitieniveaus en oplossingrichtingen op hoofdlijnen. De periode waarop dit plan van aanpak betrekking heeft is in de tabel grijs gearceerd.

Tabel 1: Planproces naar de opstelling van het stroomgebiedbeheerplan

Fase	Periode	Beschrijving	Product
1	mei 2005 – juli 2005	Verkenning bandbreedte doelbereik	Inzicht in betekenis huidige beleid, autonome ontwikkelingen en voornaamste wateropgaven, tevens regionale bijdrage aan decembernota 2005
2	September 2005 – juni 2006	Globale verkenning van opgave per deelgebied	Eerste beeld van doelen, maatregelen en kosten, tevens regionale bijdrage aan decembernota 2006. Schaalniveau: Regionale Water Systeem
3	September 2006 – 1 december 2007	Nadere concrete uitwerking van opgave per waterlichaam en overige wateren	Meer gedetailleerd beeld van doelen, maatregelen en kosten, tevens regionale bijdrage aan decembernota 2007 Schaalniveau Waterlichaam
4	2008	Verwerken doelen en maatregelen in stroomgebiedbeheersplan, regionale waterhuishoudings- en waterbeheersplannen: actualiseren regionale plannen	Ontwerpplannen
5	2009	Inspraak	
6	Eind 2009	Definitieve besluitvorming	Stroomgebiedbeheersplan en regionale plannen

2.3 Waar staan we nu?

Eind 2005 tot en met het voorjaar van 2006 heeft een globale verkenning plaatsgevonden naar de omvang van de opgave van de kaderrichtlijn water en welke maatregelen veelbelovend zijn om verder uit te werken. Deze verkenning heeft plaatsgevonden op deelgebiedniveau (eilanden) van het beheersgebied van Hollandse Delta.

Op basis van de globale verkenning lijkt de totale KRW opgave haalbaar, zeker als de mogelijkheden tot fasering worden benut. De uitwerking is echter nog niet volledig omdat onder meer nog geen rekening is gehouden met maatregelen om afwenteling op de rivieren te voorkomen. Op basis van de analyse is een groot aantal conclusies en bestuurlijke aandachtspunten geformuleerd. Voor een overzicht verwijzen we naar de rapportage. In de fase die nu wordt gestart wordt de opgave in detail verder uitgewerkt.

2.4 Integrale aanpak

Via de vaststelling van de reguliere plannen in 2009 zal het gehele waterbeleid in beeld moeten worden gebracht (incl. functietoekenning, doelen en maatschappelijke kosten) op grond van de Waterwet. Het nu uitwerken van het totale waterbeleid leidt tot betere afstemming tussen de afzonderlijke regionale plannen (WHP, WBP en gemeentelijke plannen) dan de uitwerking via gescheiden trajecten. De visie in hoeverre hierbij WB21 en KRW tezamen moeten worden uitgewerkt verschilt tussen Rijn-West en Maas.

Vanuit de gedachte van integraal waterbeheer en –beleid dienen de ontwerpwaterplannen (december 2008) inzicht te verschaffen in:

- doelen en maatregelen, nodig voor de uitvoering van de KRW;
- doelen en maatregelen, nodig voor de uitvoering van WB21;
- waar nodig herziening van overige onderdelen van het waterbeleid of van aanpalende beleidsvelden (zoals milieu en ruimtelijke ordening).

Naast de directe KRW opgave voor waterlichamen en beschermde gebieden (VHR, zwemwateren) moet ook de opgave voor de waterparels en overige wateren worden uitgewerkt. Tevens dient een goede afstemming te worden gevonden tussen grond- en oppervlaktewater. De opgave voor het grondwater behoort tot de competentie van de provincie Zuid-Holland. Vooralsnog wordt de afstemming tussen grond en oppervlaktewater niet door het waterschap getrokken.

Door bovengenoemde integrale aanpak wordt voorkomen dat:

- de discussie over de maatschappelijke kosten t.b.v. de KRW wordt vertroebeld over onzekerheid over de overige maatschappelijke kosten voor het waterbeleid. We moeten voorkomen dat er een 'schijn-geruststellende boodschap' uitgaat vanuit de KRW terwijl de kosten voor andere maatregelen buiten beeld worden gehouden en pas in een laat stadium alsnog de discussie gaan bepalen;
- de overige doelen (bv. verdrogingsbestrijding buiten de VHR-gebieden) buiten boord dreigen te vallen als blijkt dat kosten voor de KRW-doelen al erg hoog zijn. We willen de regionale bestuurders een echt integrale afweging en prioritering kunnen voorleggen.

3. DOELEN WATEROPGAVE

De volgende doelen worden geformuleerd voor de uitwerking van fase 3, de gedetailleerde uitwerking:

1. per waterlichaam is het doel voor de waterkwaliteit bepaald. De regionaal te nemen maatregelen als bijdrage om het doelgat met de huidige situatie te kunnen dichten zijn bekend en getoetst op kosteneffectiviteit en maatschappelijke haalbaarheid;
2. de regionaal te treffen maatregelen en kosten om de instandhouding doelen voor de beschermde gebieden te realiseren zijn in beeld gebracht en getoetst op kosteneffectiviteit en maatschappelijke haalbaarheid;
3. zwemwateren zijn beschreven en de regionaal te treffen maatregelen en kosten om deze doelen te realiseren zijn verkend en getoetst op kosteneffectiviteit en maatschappelijke haalbaarheid.

Bovengenoemde doelen maken formeel (1 en 2) of volgens afspraak (3) deel uit van de KRW opgave en vallen onder de resultaatverplichting. Daarnaast geldt dat ook het huidige waterbeheer in overige wateren en waterparels moet worden voortgezet. Dit is verwoord in doelstelling 4 en 5:

4. Voor de overige wateren is het doel voor de waterkwaliteit bepaald. De regionaal te nemen maatregelen als bijdrage om het doelgat met de huidige situatie te kunnen dichten zijn bekend en getoetst op kosteneffectiviteit en maatschappelijke haalbaarheid;
5. Voor de waterparels (wateren zonder status maar met een goede huidige waterkwaliteit) zijn de doelen voor de waterkwaliteit bepaald. De regionaal te nemen maatregelen om deze gebieden en wateren blijvend te beschermen en waar mogelijk te verbeteren zijn bekend en getoetst op kosteneffectiviteit en maatschappelijke haalbaarheid.

Voor de overige wateren en de waterparels geldt een inspanningsverplichting om de doelen te halen. Zij vallen niet onder het dwingende regiem van een resultaatsverplichting.

De inventarisatie van de huidige situatie en de mogelijkheden tot realisatie van deze doelstellingen wordt naar analogie van het nog op te stellen waterbeheersplan gerapporteerd in een vijftal gebiedsgerichte rapportages (per eiland een rapportage). Bestuurlijke besluitvorming vindt plaats aan de hand van deze rapportages.

4. UITWERKING

4.1 Resultaat paden

Het werk om de onder 3 genoemde doelstellingen te kunnen realiseren, wordt georganiseerd via 4 resultaatpaden:

1. Het eindproduct (inhoudelijk): Hoe ziet het eindproduct eruit en wat zijn de stappen om tot dit eindproduct te komen.
2. Input/afstemming landelijk/regionaal: Hoe wordt het proces beïnvloed van buiten af? Welke regionale/landelijke overheidsorganen zijn van belang voor wat betreft input en afstemming.
3. Bestuurlijke besluitvorming.
4. Organisatie van het proces: Hoe organiseer je het proces om binnen het beheersgebied van Hollandse Delta fase 3 uit te werken.

Deze vier resultaatpaden vormen een onderling samenhangend geheel om het eindproduct tijdig en adequaat op te kunnen leveren.

4.2 Het eindproduct inhoudelijk

Doel: Voor de inhoudelijke doelen met betrekking tot het eindproduct wordt verwezen naar 3. Het eindproduct bestaat uit 5 deelrapporten, een per eiland, waarin de totale water-opgave voor de waterkwaliteit is uitgewerkt. Om tot een eindproduct te komen worden de volgende stappen of mijlpalen voorzien:

MIJLPALLEN

1. het deelgebied is opgedeeld in verzorgingsgebied waterlichamen, VHR-gebied, zwemwater, waterparels en overig water;
2. de huidige situatie is beschreven (met inbegrip van huidige activiteiten ter verbetering);
3. concepteindoelen en doelgat zijn bepaald;
4. groslijst van mogelijke maatregelen (generiek en specifiek) is opgesteld;
5. kosten/baten en effecten zijn bekend;
6. maatregelen zijn geselecteerd
7. effectiviteit voor dichten doelgat is bepaald

Het resultaat van 7 kan zijn dat het doelgat is opgevuld ofwel dat het doelgat niet is opgevuld. Bij opgevuld doelgat kan 8 worden uitgevoerd. Bij niet opgevuld doelgat moet worden teruggegaan naar 6 (extra maatregelen selecteren) of naar 3 (doelverlaging en/of fasering).

8. rapportage per deelgebied gereed
9. bestuurlijke goedkeuring verkregen voor uitvoeren maatregelen met bijbehorende kosten
10. afspraken tussen partijen zijn gemaakt (bevestigd in overeenkomst)
11. maatregelen zijn uitgevoerd

Voor de uitwerking van de activiteiten per mijlpaal wordt verwezen naar bijlage 3

4.3 Input/afstemming landelijk/regionaal

DOEL:

1. input vanuit Rijk/provincie of stroomgebied ten behoeve van detailanalyse is op tijd beschikbaar en adequaat bruikbaar;
2. nadere uitwerking is afgestemd in RBO/RAO zowel voor Maas stroomgebied als voor deelstroomgebied Rijn-West

- (er zijn vier bijeenkomsten van het RBO voorzien: september 2006; januari 2007, juni 2007 en oktober 2007);
3. vooraf zijn er gezamenlijke afspraken over belangrijke afstemmingspunten als: onomkeerbaarheid, disproportionaliteit, significante schade en financieringsstructuur;
 4. in LBOW/LBOR verband vindt op tijd besluitvorming plaats over verplicht te gebruiken gereedschappen voor de detailanalyse.

TOELICHTING:

Landelijk/regionale overlegstructuur

In het landelijk werkprogramma 2005-2009 zijn de volgende overlegstructuren beschreven: het Landelijk Bestuurlijk Overleg Water (LBOW), het Landelijk Bestuurlijk Overleg met de Regio (LBOR) en het Regionaal Bestuurlijk Overleg (RBO).

Opdrachtgever voor de uitvoering van de gebiedsgerichte uitwerking van KRW zijn de RBO's Rijn-West en Maas. Om alle afzonderlijke 'gebiedsprocessen' zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen, coördineert het Regionaal Bestuurlijk Overleg de uitvoering van de processen door op relevante tijdstippen beslissingen te nemen over zaken/aandachtspunten als disproportionaliteit, onomkeerbaarheid, significante schade, procesvoortgang en financieringsstructuur.

In het landelijk werkprogramma is aan de RBO's het volgende mandaat toegekend:

- partijen (waterschappen, provincies, rijkswaterstaat en gemeenten) stellen in eigen besturen de regionale producten vast, voor zover het betrekking heeft op het betreffende beheersgebied en verantwoordelijkheid;
- het RBO voegt verschillende producten samen en zorgt voor inhoudelijke en gelijktijdige afstemming (opdracht staatssecretaris);
- het RBO wordt voorgezeten door een gedeputeerde, plaatsvervangend voorzitter is een dijkgraaf.

Input Rijksoverheid

Essentieel voor goede plannen voor waterkwaliteit is een goed samenspel tussen de rijk- en regionale maatregelen; zowel in de tijd als in de inhoud. Dit vraagt om het tijdig bekend maken van de ambities van het Rijk t.a.v. terugdringen van emissies van stoffen. Alleen een goede combinatie van emissiereductie en ecologische maatregelen geeft een garantie op verbetering van waterkwaliteit. Tijdens de globale verkenning was het niet beschikbaar zijn van rijksmaatregelen een knelpunt.

Tevens is de rijksoverheid verantwoordelijk voor het op tijd beschikbaar stellen van instrumenten en wetgeving die het de regio mogelijk maakt de detailanalyse tijdig af te ronden en maatregelen afdwingbaar te maken.

Input Provincie

De provincie is verantwoordelijk voor het grondwater en trekt de KRW opgave hiervoor. Zij legt de koppeling tussen de detailanalyse en grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen. Zij legt de koppeling tussen waterkwaliteit en waterkwantiteit (WB21), natuur, PEHS, VHR en recreatie(GIOS). De provincie keurt uiteindelijk de definitieve begrenzing van waterlichamen goed, alsmede de doelen voor de waterkwaliteit.

Input Rijkswaterstaat

De regionale directies van Rijkswaterstaat zijn verantwoordelijk voor het halen van doelen in de waterlichamen in de grote rivieren. In die hoedanigheid moeten zij duidelijk aangeven wat zij van de regio verwachten bij het terugdringen van de belasting met stoffen. Daar waar relevant zal RWS worden uitgenodigd in werkgroepverband deel te nemen.

MIJLPALEN:

Stroomgebied Rijn-West

1. projectplan Rijn-West gereed
2. afspraken over onomkeerbaarheid, disproportionaliteit, significante schade en financieringsstructuur zijn gemaakt
3. afspraken over eindproduct zijn gemaakt
4. afspraken over te leveren tussenproducten zijn gemaakt

Stroomgebied Maas

1. projectplan Maas gereed
2. afspraken over onomkeerbaarheid, disproportionaliteit, significante schade en financieringsstructuur zijn gemaakt
3. afspraken over eindproduct zijn gemaakt *
4. afspraken over te leveren tussenproducten zijn gemaakt

*) Hiermee worden bedoeld het opstellen van randvoorwaarden voor beleidsvarianten. Daarnaast worden nog uitgangspunten opgesteld om enige (financiële) bandbreedte aan te kunnen houden.

De activiteiten per mijlpaal zijn nog niet nader uitgewerkt.

4.4 Bestuurlijke besluitvorming

DOEL:

1. bestuurders stemmen in met de uitwerking van doelen, maatregelen en kosten aan de hand van de gebiedsrapportages;
2. geschillen tussen partijen over de keuze van te nemen maatregelen en verdeling van kosten worden direct aan bestuurders ter besluitvorming voorgelegd.

Als beslissingsbevoegde bestuurlijke organen worden onderkend: Hollandse Delta (D&H, cie Water, VV), B&W gemeenten, GS Provincie, RBO, Rijkswaterstaat reg. Dir.

MIJLPALEN:

1. management en bestuur stemmen in met dit plan van aanpak fase 3;
2. bestuurders onderschrijven de doelen voor de waterkwaliteit;
3. bestuurders stemmen in met selectie van maatregelen (het onderhandelingsproces zal veelal op ambtelijk niveau plaatsvinden; bij stokken van dit proces is bestuurlijke betrokkenheid noodzakelijk);
4. bestuurders stemmen in met rapportages per deelgebied.

De activiteiten per mijlpaal zijn nog niet nader uitgewerkt.

4.5 Organisatie van het proces

DOEL:

1. Op 1 december 2007 moet het eindproduct (gebiedsrapportages) gereed zijn (deadline !).
(In het Maas stroomgebied is de afspraak gemaakt om het eindproduct al in mei 2007 gereed te hebben).
2. Relevante actoren zijn bekend (zie separaat opgesteld publieke participatieplan van WSHD) en worden tijdig betrokken bij het proces om een adequate bijdrage te kunnen leveren en met het resultaat te kunnen instemmen.
3. De eerste drie projecten te weten Zuiderdiep e.o., Dordrecht en Rotterdam, zijn als voorbeeldproject uitgewerkt voor het eind van 2006. Uit de procesgang wordt lering getrokken voor de projecten in 2007.
4. Afstemming tussen (regionale) overheden op hoofdlijnen is geborgd.

TOELICHTING

Het proces is door de deelname van meerdere partijen en de onderlinge afstemming tussen de verschillende resultaatpaden erg ingewikkeld. Bovendien is er veel werk uit te voeren en is het tijdspad krap en dwingend. Vanuit de grondhouding om zoveel mogelijk partijen zowel ambtelijk als bestuurlijk bij het proces te betrekken, zijn we wel genoodzaakt om keuzes te maken in welke mate en wanneer partijen betrokken worden. Om het werk overzichtelijk te houden en het aantal actoren steeds beperkt te houden tot die actoren die een relevante bijdrage kunnen leveren, wordt het werk georganiseerd rond clusters van waterlichamen. Deze clusters zijn zodanig gekozen dat elke gemeente maar bij één cluster betrokken hoeft te zijn.

In tabel 2 is de indeling in clusters gegeven, waarbij in kleur is aangegeven welke clusters in eerste, tweede en derde ronde worden aangepakt.

Tabel 2. Indeling werkproces in clusters van waterlichamen

nr	Locaties	Waterlichamen
1	Dordrecht stedelijk	14
2	Dordrecht landelijk	10/11
3	Rotterdam	28/29
4	Goedereede/Dirksland	41/42/43/44/52/53/54
5	Oostflakkee	45/46/47/48/49
6	Voorne-Putten exclusief Rozenburg	16/17/18/19/22
7	Albrandswaard/Barendrecht	27/30
8	Zwijndrecht/H.I.Ambacht/Ridderkerk	24/25/26
9	Middelharnis	50/51
10	Korendijk	02
11	Binnenmaas/Oud-Beijerland/'s-Gravendeel	1/3/4/9/13/15
12	Strijen	6/7/8/12
13	Cromstrijen	5

Groen : koploperprojecten eind 2006 gereed

Blauw: eind mei 2007 gereed

Geel : 1december 2007 gereed

De provincie heeft te kennen gegeven niet bij ieder cluster in de werkgroep zitting te willen nemen. De aanwezigheid van de provincie is echter noodzakelijk bij de clusters waar RO aspecten spelen of waarbij de provincie anderszins bij projecten betrokken is (bijvoorbeeld Zuiderdiep). Voor de afstemming van het totale proces en het bewaken van de voortgang wordt een periodiek overleg gehouden met Rijkswaterstaat, de Provincie en de gemeenteambassadeurs.

In het RBO-Rijn-West en Maas zijn de bestuurders van waterpartners vertegenwoordigd en geven sturing aan proces en inhoud. Binnen het werkgebied Zuid-Holland Zuid is extra inzet nodig om bestuurders betrokken te krijgen en houden bij het planproces. Met name gemeenten zijn nog onvoldoende bestuurlijk betrokken bij het KRW proces. Hier ligt ook een taak voor de gemeenteambassadeurs. In het derde kwartaal van 2006 organiseert het waterschap een bijeenkomst om de wateropgave te communiceren. Doelen en maatregelen met bijbehorende kosten worden voorgelegd aan de algemene besturen ter besluitvorming.

Belangenorganisaties hebben geen formele verantwoordelijkheid voor het waterbeheer maar hebben wel een belang. De KRW schrijft betrokkenheid voor van maatschappelijke organisaties. Deze betrokkenheid is niet besluitvormend maar zij zullen wel worden geraadpleegd. Dit verhoogt tevens het draagvlak voor uit te voeren maatregelen. Per cluster worden alleen die maatschappelijke organisaties betrokken die een actieve bijdrage kunnen en moeten leveren.

Bij de start van het proces, bij het selecteren van de maatregelen en bij het vaststellen van de concept rapportage zullen de maatschappelijke organisaties, die werkzaam zijn in het beheersgebied van Hollandse Delta, via een klankbordbijeenkomst worden geïnformeerd.

Burgers zullen via de normale waterschapskanalen worden geïnformeerd.

MIJLPALEN

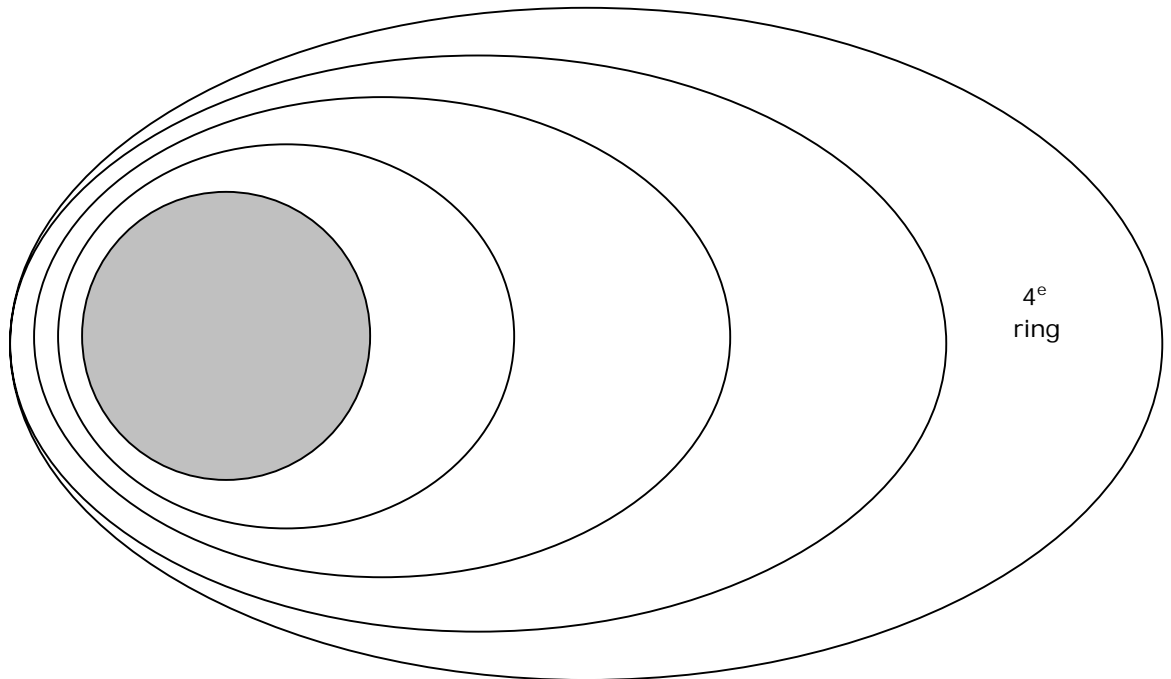
1. De waterlichamen zijn zo doelmatig mogelijk geclusterd, waarbij de ligging in gemeenten leidend is (is gereed, zie tabel 2)
2. Per cluster waterlichamen is de groep van betrokken actoren bekend.
3. De planning van het project voor het beheersgebied Hollandse Delta is in september beschikbaar en loopt tot 1 december 2007.
4. De eerste drie projecten (koploper projecten) zijn "eind december 2006" geheel afgerond.
5. De personele inzet van Hollandse Delta, gemeenten, Rijkswaterstaat en Provincie voor de periode augustus 2006 tot en met eind december 2007 is geraamd.
6. De communicatie activiteiten zijn in juli 2006 verder uitgewerkt in een plan voor de publieke participatie.

Om het werk te kunnen uitvoeren moeten in elke werkgroep technisch specialisten van waterschap en gemeenten deelnemen. Tevens moeten projectleider en secretaris/schrijver bekend zijn.

5. COMMUNICATIE/PARTICIPATIE

Relevante maatschappelijke actoren moeten worden betrokken bij het gebiedsgerichte maatwerk. Dit is een voorschrift vanuit de KRW. Dit stelt eisen aan de communicatie over het naderende proces en de uit te werken opgave. Belangengroeperingen worden daarom benaderd om kennis te leveren en om een oordeel te geven over doelstellingen, maatregelen en kosten van maatregelen. Uiteindelijk moeten ook de burgers op de hoogte worden gebracht van de KRW activiteiten. Hierbij kan waarschijnlijk worden volstaan met informeren.

In feite heeft iedereen in Nederland belang bij de Kaderrichtlijn Water. Dit maakt het moeilijk om een selectie te maken van partijen die bij de uitvoering van de richtlijn betrokken moeten worden. Met dit in het achterhoofd is besloten om op voorhand niemand uit te sluiten. Daarbij worden vier categorieën geïdentificeerd.

1^e ring: meebeslissen → coproduceren/ afstemmen

Tot deze ring behoren onder andere de gemeenten, provincie Zuid-Holland en Rijkswaterstaat.

2^e ring: meewerken → adviseren (gevraagd en ongevraagd)

Voorbeelden van deze groep zijn LTO en Zuid-Hollandse Milieufederatie

3^e ring: meedenken → raadplegen

Deze categorie heeft vaak indirect een link met water en waterbeheer, zoals bijvoorbeeld natuur- en milieuentra.

4^e ring: meeweten (niet interactief) → informeren

Deze groep stakeholders bestaat uit belangstellenden die geen rol hebben in het planproces. Het betreft onder andere de individuele burger.

Voor een nadere uitwerking van de publieke participatie verwijzen we naar bijlage 4.

6. BEHEERSASPECTEN

6.1 Randvoorwaarden

Om het proces goed te laten verlopen moet aan een aantal randvoorwaarden zijn voldaan. Iedere partij moet daarom op tijd leveren wat nodig is om het proces niet te blokkeren.

RIJK

1. inhoudsopgave stroomgebied beheersplan gereed
2. landelijke instrumenten/formats gereed
3. RWS neemt deel aan regionale overkoepelende werkgroep

Provincie

1. stelt capaciteit beschikbaar om waar nodig te participeren in gebiedswerkgroepen
2. geeft aan waar in kader RO kansen liggen voor functieverandering
3. Provincie neemt deel aan regionale overkoepelende werkgroep

Gemeenten

1. stellen capaciteit beschikbaar voor deelname gebiedswerkgroepen
2. gemeenteteambassadeur (Maren Slijkhuis, Rotterdam en Astrid Bleijenberg, ISGO) nemen deel aan regionale overkoepelende werkgroep

Waterschappen

1. trekken het proces maar zijn niet voor het totaal verantwoordelijk
3. stellen capaciteit beschikbaar voor gebiedswerkgroepen
4. brengen expertise over waterkwaliteit en gebiedskennis in.

6.2 Planning

Per cluster waterlichamen geldt ongeveer de volgende doorlooptijd

1.	Inventarisatie	1 tot 2 weken
2.	Doel en maatregelen	1 week
3.	KEA/MKBA en selectie	1 vergadering
4.	Effecten	1 week
5.	Doelbereik	1 week
6.	Maatregelen en selectie	1 vergadering
7.	Rapportage	<u>2 weken</u> Ca. 9 weken
8.	Afspraken	3 maanden

In bovenstaand overzicht is er vanuit gegaan dat de stappen 1 en 2 door het waterschap worden uitgewerkt en per mail kunnen worden uitgewisseld met de andere partijen.

In eerste instantie wordt gestart met de beoogde koploperprojecten. Het gaat hierbij om het Zuiderdiep en omgeving, het Eiland van Dordrecht en Rotterdam.

Deze projecten die op bladzijde 14, in tabel 2, groen zijn gearceerd zouden in december 2006 moeten zijn afgerond. We hebben dan voor de waterlichamen 10, 11, 14, 28, 29 en 41, 42, 43, 44, 51, 52, 53 een deelrapport.

Uit de drie pilotgebieden komen vervolgens aanbevelingen voor de procesgang die elders van belang kunnen zijn.

In de eerste vier maanden in 2007 komt de tweede serie in beeld te weten de rest van Goeree-Overflakkee en IJsselmonde. In tabel 2 zijn deze gebieden blauw gearceerd. Tot slot komt in de tweede helft van 2007 de Hoeksche Waard aan de beurt (geel gearceerd in tabel 2).

6.3 Personele inzet

Er is een schatting gemaakt van de binnen Hollandse Delta gewenste personele capaciteit om de detailanalyse op waterlichaamniveau uit te kunnen werken. Op basis van dit overzicht is deze capaciteit te ramen op ca. 5,5 fte. Dit overzicht is overigens nog niet op afdelingsniveau besproken.

Gelet op het krappe tijdstraject en de beschikbaarheid van menskracht lijkt ondersteuning door derden onvermijdelijk om tijdig en adequaat de gewenste producten op te kunnen leveren. Nagegaan zal nog worden op welke wijze hier invulling aan gegeven kan worden.

7. Risico's

Het KRW-proces is een ingewikkeld en complex beleidsbepalend proces dat veel afstemming met alle partijen vergt. Dat is al een risico factor op zich.

Alle beleidsdocumenten van partijen als gemeenten, provincies en Rijk moeten gelijktijdig gereed zijn en besluitvorming en inspraak moeten gelijktijdig georganiseerd worden.

In de periode tot 2009 kennen diverse overheden verkiezingen. Rondom die perioden vindt weinig tot geen besluitvorming plaats. Communicatief zijn dit ook moeilijke momenten om de organisaties te benaderen (waterschappen 2008; provincies mei 2007; landelijk november 2006).

De beschikbaarheid van gegevens is ook een risicofactor. Monitoring van waterlichamen vindt pas plaats in 2007. De gegevens komen te laat om te gebruiken in de detailanalyse. De gebiedsprojecten KRW moeten qua capaciteit concurreren met lopende projecten (risico op competentieproblemen).

Er kunnen zich tijdens het proces ontwikkelingen voordoen die de procesgang kunnen hinderen. Niet alles is nog te overzien maar rekening moet worden gehouden met gezamenlijke procesafspraken in stroomgebiedverband. Daarnaast zijn we afhankelijk van instrumenten die op Rijksniveau worden ontwikkeld. Deze instrumenten moeten op tijd beschikbaar komen en adequaat zijn. Als dit niet gebeurt is dit een risicofactor.